

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

05.08.2024. – 09.08.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 12.08.2024. godine

**SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
 05.08.2024. – 09.08.2024.**

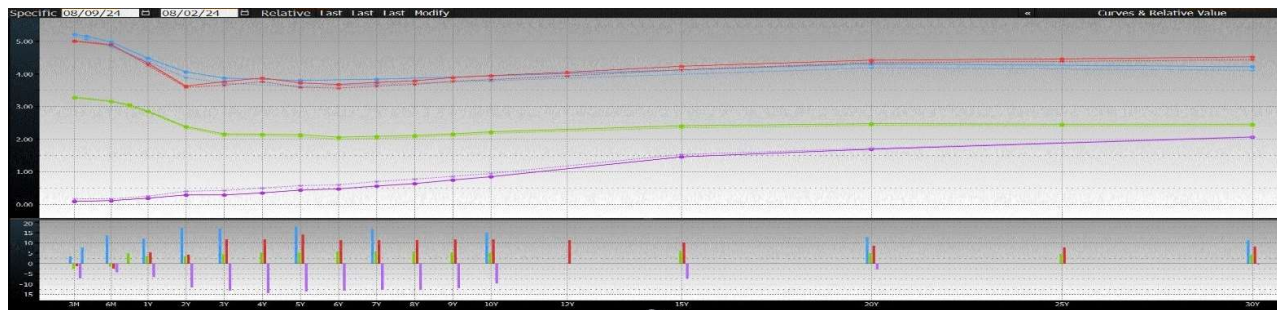
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan						
	2.8.24	-	9.8.24	2.8.24	-	9.8.24	2.8.24	-	9.8.24	2.8.24	-	9.8.24				
2 godine	2.35	-	2.39	↗	3.88	-	4.05	↗	3.60	-	3.65	↗	0.41	-	0.29	↘
5 godina	2.08	-	2.13	↗	3.62	-	3.80	↗	3.59	-	3.73	↗	0.57	-	0.44	↘
10 godina	2.17	-	2.23	↗	3.79	-	3.94	↗	3.83	-	3.95	↗	0.95	-	0.85	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	2.8.24	-	9.8.24	
3 mjeseca	3.363	-	3.286	↘
6 mjeseci	3.170	-	3.154	↘
1 godina	2.843	-	2.877	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 09.08.2024. godine (pune linije) i 02.08.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Nakon izraženog pada prinosa prije dvije sedmice, prinosi obveznica eurozone su prošle sedmice blago korigovani naviše. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 3 i 5 baznih poena, prinosi francuskih obveznica za oko 1 bazni poen duž cijele krive, a prinosi italijanskih obveznica između 1 i 2 bazna poena. Kao što je bio slučaj sa ranijim padom prinosa, kada su za tržište SAD objavljeni loši ekonomski podaci, tako su prinosi i prošle sedmice bili pod uticajem pozitivnijih ekonomskih podataka objavljenih za tržište SAD. Također, došlo je do stabilizacije finansijskih tržišta na globalnom nivou, nakon što je u sedmici ranije zabilježena izražena rasprodaja dionica i povećana potražnja za obveznicama. Intenzivniji rast prinosa obveznica, ali i rast indeksa dionica na globalnom nivou je uslijedio u srijedu pod uticajem saopštenja BoJ kojim su pokušali umiriti tržište nakon volatilnosti izazvane nedavnim neočekivanim povećanjem kamatnih stopa ove centralne banke. Komentarišući turbulencije na globalnim berzama član UV ECB Rehn je izjavio da smatra da je u pitanju bila “pretjerana reakcija“ tržišnih sila u uslovima neizvjesnosti i slabe likvidnosti tržišta tokom sezone odmora, a ne toliko zbog problema koji proizilaze iz fundamenata ekonomije. Rehn je izjavio da ECB može nastaviti sa smanjenjem kamatnih stopa ukoliko se nastavi povjerenje u trend smanjenja kamatnih stopa, te dodao da put do ciljanih 2% inflacije i dalje ostaje “neravan“.

Od objavljenih ekonomskih indikatora mogu se izdvojiti podaci o fabričkim porudžbinama i industrijskoj proizvodnji u Njemačkoj u julu. Iako su oba indikatora nastavila da bilježe pad na godišnjem nivou, isti su u odnosu na prethodni mjesec povećani više od očekivanja. Fabričke porudžbine su povećane za 3,9%, što predstavlja prvi mjesečni rast u ovoj godini, dok je industrijska proizvodnja povećana za 1,4%.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Ministar finansija Njemačke Lindner je kritikovao EU pravila koja se odnose na deficite, navodeći da ona ne zadovoljavaju potrebe Njemačke potrošnje. Naglasio je da bi zakon EU i dalje važio, čak i ukoliko bi Njemačka ublažila pravila zaduživanja. Koaliciona Vlada Njemačke se bori da usvoji budžet za narednu godinu, nakon što je Lindner ukazao na pravne zabrinutosti i upozorio na to da bi kršenje EU pravila moglo destabilizovati monetarnu uniju, zahtijevajući od Njemačke da djeluje kao uzor kako bi se spriječila nova dužnička kriza.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	JUL	51,9	52,8
2.	PMI kompozitni indeks– EZ (final.)	JUL	50,1	50,9
3.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	AUG	-8,0	-7,3
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	JUN	-3,3%	-4,1%
5.	Maloprodaja – EZ (G/G)	JUN	0,1%	0,5%
6.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	JUN	-14,2%	-8,7%
7.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	JUN	-4,2%	-7,2%
8.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	JUN	-	-3,4%
9.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	JUN	-	-5,8%
10.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	JUN	0,6%	0,4%
11.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	JUN	-	-3,8%
12.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	JUN	-	-3,4%
13.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	JUN	21,5	25,3
14.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	JUN	-	-7,72
15.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	JUN	-	6,38
16.	Bilans tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	JUN	-	-2,5
17.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	JUL	2,6%	2,5%
18.	Stopa inflacije – Holandija (final.)	JUL	3,5%	3,4%
19.	Stopa inflacije – Irska (final.)	JUL	1,5%	1,5%
20.	Stopa inflacije – Italija (final.)	JUL	1,7%	0,9%
21.	ILO stopa nezaposlenosti – Francuska (Q/Q)	II kvartal	7,5%	7,5%
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	JUL	-	4,5%

SAD

Predsjednik Feda iz Kansas Sitija Schmid je izjavio da nije spreman podržati smanjenje kamatnih stopa uz inflaciju koja je još uvijek iznad cilja, a sa tržištem rada koje je i dalje snažno. Iako smatra da je nedavni pad inflacije ohrabrujući, Schmid je naglasio da Fed još nije u poziciji da smanji kamatne stope. Napomenuo je da će odluke o monetarnoj politici zavisiti od pristiglih podataka i ekonomske snage. Predsjednica Feda iz San Franciska Daly je signalizovala da postoji potreba smanjenja kamatnih stopa u dolazećim kvartalima, ali je istakla i da nije pretjerano zabrinuta zbog podataka sa tržišta rada za juli, kao ni zbog eventualne predstojeće recesije. S druge strane, predsjednik Feda iz Čikaga Goolsbee je naglasio potrebu za više podataka kako bi se utvrdilo da li se tržište rada stabilizuje ili pogoršava iznad normalnih nivoa. On je okarakterisao julski izvještaj sa tržišta rada kao “razočaravajući“, te istakao da je ključno procijeniti više podataka tokom vremena kako bi se razumjela kretanja na tržištu rada. Predsjednik Feda iz Ričmonda Barkin je naglasio da će dolazeći podaci sa tržišta rada biti ključni u procjeni ekonomskih izgleda i napomenuo da, iako kompanije smanjuju zapošljavanje, one ne otpuštaju radnike, što bi moglo dovesti do porasta stope nezaposlenosti.

Izvršni direktor Goldman Sachs Group Inc. Solomon očekuje da će Fed izbjeći preduzimanje hitnih koraka za smanjenje kamatnih stopa jer vidi da ekonomija SAD zaobilazi recesiju. Glavni izvršni direktor JPMorgan Chase & Co. Dimon je izjavio da je skeptičan da će se inflacija vratiti na ciljani nivo Feda od 2%, navodeći rizike koji uključuju deficitarnu potrošnju i “remilitarizaciju svijeta“. Dimon je naglasio kako još uvijek postoji mnogo ekonomske neizvjesnosti vezane za faktore kao što su geopolitika i kvantitativno zaoštavanje. Inače, Dimon već više od godinu dana upozorava da bi inflacija mogla biti upornija nego što to investitori očekuju.

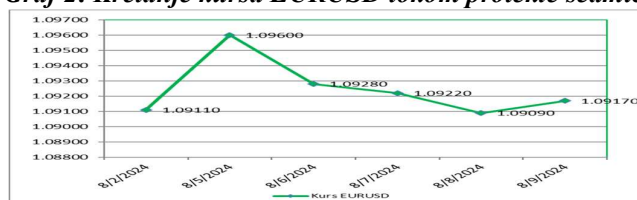
Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks uslužnog sektora F	JUL	56,0	55,0	55,3
2.	PMI kompozitni indeks F	JUL	-	54,3	54,8
3.	ISM indeks uslužnog sektora	JUL	51,0	51,4	48,8
4.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	JUN	-72,5	-73,1	-75,0
5.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	2. aug	-	-6,9%	-3,9%
6.	Neto potrošački krediti (u mlrd USD)	JUN	10,0	8,93	13,95
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	3. aug	240.000	233.000	250.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. jul	1.875.000	1.875.000	1.869.000

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je blago deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0911 na nivo od 1,0917.

VELIKA BRITANIJA

Ured za nacionalnu statistiku (ONS) Velike Britanije je revidirao svoje podatke, navodeći da je ekonomija ove države u boljoj poziciji nakon pandemije, nego što se ranije procjenjivalo. Rast BDP-a za 2022. godinu je revidiran na 4,8% sa 4,3%, podstaknut snažnijim rastom od očekivanog u sektoru transporta, profesionalne i poslovne podrške. Nacionalni institut za ekonomska i socijalna istraživanja (NIESR) predviđa da će se ekonomski oporavak Velike Britanije ubrzati, što će rezultovati time da BoE duže zadrži kamatne stope na višim nivoima. NIESR predviđa postepeno smanjenje kamatnih stopa, ali i da će one ostati znatno veće od nivoa prije pandemije.

BoE je ažurirala procjene ukupnih gubitaka koji će vjerovatno nastati zbog kvantitativnih olakšica (programa kupovina obveznica). Pod pretpostavkom da BoE nastavi sa smanjenjem portfolija državnih obveznica trenutnim tempom od 100 milijardi GBP godišnje, očekuje se da navedeni program proizvede neto gubitak od 95 milijardi GBP do 2034. godine, što je više od 85 milijardi GBP koliko je očekivano u aprilu. Ukoliko bi se prinosi postepeno smanjivali na nivo oko 2,5%, onda bi gubitak iznosio 45 milijardi GBP (nepromijenjeno u odnosu na prethodne procjene). Ministrica finansija Reeves nije isključila povećanje poreza na kapitalne dobitke, dok pokušava da popuni budžetski deficit od 22 milijarde GBP. Kritičari upozoravaju da bi ciljani porez na kapitalne dobitke mogao odvratiti investicije u Velikoj Britaniji, posebno u vrijeme kada laburisti pokušavaju da privuku strane investicije.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks uslužnog sektora F	JUL	52,4	52,5	52,1
2.	PMI kompozitni indeks F	JUL	52,7	52,8	52,3
3.	PMI indeks građevinskog sektora	JUL	52,5	55,3	52,2
4.	RICS indeks cijena nekretnina	JUL	-11%	-19%	-17%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,85210 na nivo od 0,85552. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2801 na nivo od 1,2761.

JAPAN

Kurs USDJPY je tokom protekle sedmice zabilježio volatilna kretanja. Nakon nedavnih značajnih fluktuacija na berzi, glavni japanski diplomata za valutna pitanja Mimura je održao razgovore sa BoJ i Agencijom za finansijske usluge (FSA). Naglasio je važnost stabilnih kretanja valuta koje odražavaju osnove i potvrdio da se kretanje deviznih sredstava pomno prate. Vlada Japana i BoJ su imale za cilj da povrate smirenost nakon najvećeg pada dionica u posljednje više od tri decenije, što je izazvalo kritike zbog pooštavanja monetarne politike. Nakon značajnog pada tržišta dionica i aprecijacije JPY, zvaničnici su uvjerali da njihovi izgledi za ekonomski oporavak ostaju nepromijenjeni. Pored toga, glavni japanski diplomata za valutna pitanja Mimura je spomenuo da zvaničnici nemaju na umu posebne nivoe za devizno tržište, te je istakao da je njihov fokus uvijek na volatilitnosti.

Zapisnik sa sastanka MPC BoJ u julu je ukazao na to da zvaničnici podržavaju povećanje referentne kamatne stope zbog ekonomskih i inflatornih prognoza, snažnog tržišta rada i rasta uvoznih cijena zbog slabog JPY. Jedan član je primijetio da je realna kamatna stopa najniža u posljednjih 25 godina, što sugerise da privreda može da se nosi sa blagim povećanjem referentne kamatne stope, a da ostane prilagodljiva na nivou od 0,25%. Ova vijest je izazvala preokret u kretanju kursa USDJPY.

Nekadašnji član MPC BoJ Makoto Sakurai je izjavio da je mala vjerovatnoća da će BoJ ponovo povećavati kamatne stope tokom ove godine zbog tržišnih previranja koja su nastala nakon nedavnog povećanja. On upozorava da se dalja povećanja možda neće desiti do marta sljedeće godine, s obzirom na spori ekonomski oporavak. Sakurai je kritikovao komunikaciju guvernera Uedae zbog sugerisanja stalnih povećanja, savjetujući oprezan pristup normalizaciji monetarne politike, te ističući važnost jasne komunikacije.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	PMI indeks uslužnog sektora F	JUL	-	53,7	49,4
2.	Kompozitni PMI indeks F	JUL	-	52,5	49,7
3.	Realne novčane zarade (G/G)	JUN	-0,9%	1,1%	-1,3%
4.	Vodeći indeks P	JUN	108,8	108,6	111,2
5.	Koicidirajući indeks P	JUN	113,8	113,7	117,1
6.	Tekući račun (u milijardama JPY)	JUN	1.865,0	1.533,5	2.849,9
7.	Monetarni agregat M2 (G/G)	JUL	-	1,4%	1,5%
8.	Monetarni agregat M3 (G/G)	JUL	-	0,9%	1,0%

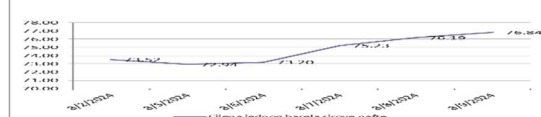
JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 159,91 na nivo od 160,00. JPY je blago deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 146,53 na nivo od 146,61.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 73,52 USD (67,38 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je, s izuzetkom ponedjeljka, bilježila svakodnevni rast. Rast geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku i očekivanja da će Fed u septembru smanjiti referentnu kamatnu stopu su i dalje ključni faktori koji podržavaju rast cijene zlata. Na početku sedmice cijena je blago smanjena jer su strahovi od recesije u SAD izazvali globalnu rasprodaju dionica na berzama, a što je navelo investitore da se udalje od rizične aktive. Pad cijene ovog energenta je bio ograničen poremećajima u snabdijevanju Libije. Izvršni direktor Saudi Aramca Nasser je izjavio da je nedavna globalna rasprodaja na tržištu nafte izazvana lošim ekonomskim vijestima bila pretjerana reakcija jer je potražnja i dalje jaka. Nasser je istakao rastuću potražnju, sa povećanjem potrošnje nafte za 1,6 miliona do 2 miliona barela dnevno ove godine, te očekuje da će se taj trend nastaviti i u narednoj godini. EIA predviđa proizvodnju sirove nafte u 2025. godini od 13,69 miliona barela dnevno, što je pad sa 13,77 miliona barela dnevno predviđenih u julu. Procjena proizvodnje za tekuću godinu je revidirana na 13,23 miliona barela dnevno sa 13,25 miliona barela dnevno. Najveći dnevni rast cijene nafte (oko 2,8%) zabilježen je u srijedu nakon oporavka na globalnim berzama. U četvrtak je pad američkih zaliha sirove nafte zajedno sa potencijalnim uzvratnim napadima Irana protiv Izraela izazvao zabrinutost zbog snabdijevanja naftom iz najvećeg proizvodnog regiona, a proglašenje vanrednog stanja na libijskom naftnom polju Šarara i mogućnost poremećaja uzrokovanih vremenskim faktorom, dodatno su podržali cijenu nafte. Ministarstvo energije SAD je blago smanjilo prognoze proizvodnje nafte u SAD za ovu i narednu godinu, te sada očekuje dnevno povećane proizvodnje od 300.000 barela za 2024. godinu i 460.000 barela za 2025. godinu, primarno sa najvećeg naftnog polja Permian Basin. Ove promjene bi mogle dozvoliti OPEC+ da poveća proizvodnju. Pored toga proizvodnja nafte u Rusiji je smanjena u julu uz očekivanja daljnjeg smanjenja. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,84 USD (70,39 EUR). Cijena nafte je povećana za 4,52% u odnosu na prethodnu sedmicu, nakon što je prethodne 4 sedmice bilježila pad.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

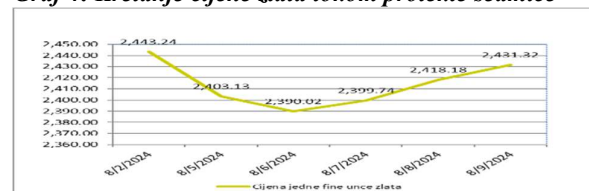
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.443,24 USD (2.239,24 EUR).

Na početku protekle sedmice cijena zlata je zabilježila smanjenje, a percipirano je kao privremena korekcija s obzirom na to da je ovaj plemeniti metal aktiva sigurnog utočišta, koja je ove godine zabilježila značajan porast vrijednosti. Ključni faktori koji i dalje podržavaju rast cijene zlata su jačanje geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku i očekivanja da će Fed u septembru smanjiti referentnu kamatnu stopu. Uprkos globalnoj rasprodaji dionica, neki analitičari predviđaju da bi zlato moglo dostići novi rekord kada se turbulencije na tržištu smanje jer i dalje služi kao aktiva za zaštitu od neizvjesnosti i čuvanje vrijednosti. Cijena zlata je nastavila da bilježi blagi pad u utorak nakon što je objavljen podatak o blago većem trgovinskom deficitu SAD u odnosu na očekivanja. Od srijede je cijena zlata korigovana naviše i do kraja sedmice je bilježila blagi rast. Porast cijene zlata pripisuje se investitorima koji traže stabilnost i migriraju prema sigurnim utočištima usred geopolitičke i ekonomske neizvjesnosti. Narodna banka Kine u julu, treći mjesec zaredom, nije kupila zlato, s obzirom na rekordno visoke nivoe cijene ovog plemenitog metala. Zlatne poluge koje drži Narodna banka Kine ostale su nepromijenjene na nivou od 72,8 miliona trojnih unci krajem prošlog mjeseca.

Na kraju prošle sedmice je objavljeno da su ETF-ovi prodali 572.980 trojnih unci zlata, što predstavlja najveće dnevno smanjenje od oktobra 2023. godine. Ove prodaje su dovele do ukupnih neto prodaja zlata u ovoj godini na 3,42 miliona unci, što prema posljednjim cijenama predstavlja vrijednost od 1,39 milijardi USD. Ukupna vrijednost zlata u vlasništvu ETF-ova je ove godine smanjena 4% na 82,2 miliona unci.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.431,32 USD (2.227,10 EUR). Cijena zlata je zabilježila smanjenja za 0,49% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.